

Масленников О. Є., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент»

Гладуніна К. Ю., здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Психологія»

Науковий керівник: **Побережець О. В.**, д-р екон. наук, професор кафедри обліку і фінансів
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, облік, підприємство, ризики, фактори впливу, система управління, економічна безпека,

Система обліково-аналітичного забезпечення на кожному підприємстві є базисом для прийняття ефективних та своєчасних управлінських рішень, які впливають на процес функціонування та розвитку суб'єкта господарювання, особливо в умовах воєнного стану. Побудова системи обліково-аналітичного забезпечення напряду впливає на швидкість та якість формування та реалізації рішень на всіх рівнях управління, враховуючи вплив внутрішніх та зовнішніх факторів.

Економічна безпека підприємства та її рівень залежать від якості управління, а також зосередженості на основних проблемах, які виникають в процесі фінансово-господарської діяльності. Стан економічної безпеки залежить від цілого переліку чинників якісного та кількісного характеру, стан яких характеризує готовність системи управління боротися з негативними наслідками факторного впливу.

Формування категорії економічної безпеки пов'язано із його спроможністю розвиватися та функціонувати в умовах постійно мінливого внутрішнього та зовнішнього середовища. З іншого боку, це стан захищеності його важливих інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз для забезпечення стабільності та прогресування в сьогоденні та майбутньому [1]. Саме тому питання формування дієвого обліково-аналітичного забезпечення надає можливість своєчасно виявляти можливі загрози та оцінювати ступінь ризику на підприємстві.

Обліково-аналітичне забезпечення формується на основі двох взаємопов'язаних підсистем: облікової та аналітичної, що в результаті надає відповідним користувачам інформацію про фінансовий стан, про рівень ресурсного потенціалу, а також про можливий розвиток відповідних процесів на підприємстві. Діагностика та оцінка можливих загроз – це одне із завдань, які вирішує система обліково-аналітичного забезпечення. Виявлення факторів впливу ендогенного та екзогенного середовища і їх аналіз надають можливість з'ясувати, які наслідки можливо отримати та як це може сказатися на результатах діяльності підприємства.

Суттєву роль у формуванні обліково-аналітичного забезпечення виграє система бухгалтерського обліку, яка не тільки виявляє та фіксує господарські операції, але й систематизує відповідні дані з метою їх подальшого аналізу та передачі зовнішнім користувачам для прийняття раціональних управлінських рішень. За рівень економічної безпеки на підприємстві відповідає керівник, головний бухгалтер та внутрішній аудитор, які будують у межах своїх повноважень систему захисту, яка буде дієвою як для явних, так і для прихованих загроз.

Підкреслимо, що структура економічної безпеки підприємства як сукупність взаємопов'язаних організаційних, фінансово-економічних та адміністративно-правових складових цілеспрямованого впливу на об'єкт управління, результатом якого має бути керована динаміка, що не допускає затяжних кризових явищ та банкрутства підприємства. Цьому мають сприяти прогнозування та планування діяльності, регулярний моніторинг та аналіз рівня економічної безпеки в поточному та перспективному періодах [1].

Зазначимо, що система обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства виконує певні функції, а саме:

- інформаційну, яка полягає у забезпеченні інформацією про рівень економічної безпеки, ступінь впливу ключових загроз і ризиків внутрішніх та зовнішніх суб'єктів безпеки;
- облікову, яка передбачає відображення усіх фактів господарської діяльності підприємства;

- контрольну, яка уможлиблює здійснення перевірки первинної облікової інформації, контролю за ефективністю дій суб'єктів безпеки;
- оціночну, яка надає змогу на основі первинної облікової інформації здійснювати ретроспективний, поточний та стратегічний аналіз [2].

Кожна з представлених функцій розкриває факторне середовище з різних сторін, видає необхідний інформаційний продукт, який є основою для прийняття ефективних управлінських рішень, які є суттєвими для підтримки необхідного рівня економічної безпеки підприємства. Саме тому якість організації облікового процесу, рівень діджиталізації напряму впливає на систему обліково-аналітичного забезпечення, відбудовує якісне управління, що є необхідною умовою під час воєнного стану.

На думку науковців, виокремлюють певні види бухгалтерського ризику, які мають різне економічне трактування:

- ризику, що пов'язані із викривленням інформації в системі бухгалтерського обліку, внаслідок чого інформація про майновий стан викривлена;
- ризику, що виникають у фінансово-господарському середовищі, які характеризують наслідки подій та чинять суттєвий вплив на результати діяльності.

При цьому, зазначимо, що бухгалтерська інформація є основним документально підтвердженим джерелом даних про господарські операції, а з іншого боку – є фактором загроз і ризиків економічній безпеці суб'єкта господарювання, адже реєстрація в обліку недостовірної інформації й шахрайства керівництва, несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів значно знижують рівень захищеності підприємства [3].

Таким чином, обліково-аналітичного забезпечення є основою функціонування системи економічної безпеки, яка враховує вплив факторного середовища, своєчасно виявляє можливі ризики, їх властивості. Побудова якісної системи обліково-аналітичного забезпечення є важливим завданням менеджменту, що уможлиблює необхідний ступінь супротиву негативним явищам та зменшує руйнівні наслідки для економічної безпеки підприємства.

Список використаних джерел: 1. Колодяжна І. В. Букріна К. А. Економічна безпека в системі сталого функціонування підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 23, ч. 1. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/30.pdf. 2. Штангрет А. М., Стеців Л. П. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: методичні засади. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-9-2017.pdf#page=722>. 3. Тарасова Т. О., Черчата А. О., Ставерська Т. О. Обліково-аналітичне забезпечення ризик-менеджменту в умовах сталого розвитку підприємства. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2019. № 2. С. 142-153. URL: <http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/7473/1/7220p.pdf>.

УДК 338

Хоменко К. Ю., здобувачка вищої освіти, група ОА-191

Науковий керівник: **Гливенко В. В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ключові слова: аграрний сектор, сільське господарство, податки, державна підтримка, експорт.

Широкомасштабна агресивна війна на території України завдала шкоди всім сферам діяльності держави, а особливо постраждала її економічна система. Аграрний сектор, який є життєво необхідною галуззю господарства та виступає сировинною базою для інших галузей промисловості (харчової та легкої), дуже яскраво відчув наслідки воєнних дій та став одним із найбільш вразливих секторів економіки.

Україна вже досить довгий час перебуває в лідерах світових експортерів сільськогосподарських продуктів, у минулому році було зібрано рекордний збір врожаю аграрних культур з 1991 року. Саме тому у 2021 році 40,7 % від загального обсягу товарного експорту країни